

Nový ředitel muzea

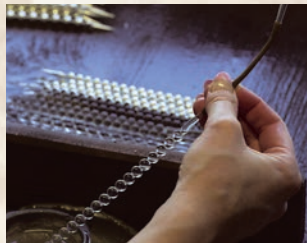
Jaký je nový ředitel muzea a jaké jsou jeho vize a plány se dozvíte na s. 3.

Výstava Na poslední cestě

Výstava, která vás zavede do tajemství pohřebních rituálů, více na s. 4.

Firma Rautis v UNESCO

Úspěch výroby skleněných vánočních ozdob, více na s. 6.

Co nás čeká a co bylo?

Přehled akcí a výstav i fotovzpomínky najdete na s. 8.

Do nového roku s novým ředitelem

Významnou událostí pokračuje příběh turnovského muzea. Po 33 letech odchází ze své funkce ředitelka muzea Vladimíra Jakoubčová, houževnatá energická žena, která v historii

muzea zanechala opravdu výraznou stopu. Pomyslnou štafetu od ní přebírá člověk neméně energický, archeolog Jan Prošedník, který není v naší instituci žádným nováčkem. Do muzea

nastoupil jako archeolog již v roce 1992 a od roku 1998 pracoval ve funkci zástupce ředitelky. Vladimíra Jakoubčová stojí za významnými projekty, jako jsou znovuzrození Dláskova statku na počátku 80. let, stálá expozice Národopisu středního Pojizeří, Klenotnice, stavba Kamenářského domu, depozitářů, opravy objektů muzea, revitalizace domu U Bažanta, expozice Horolezectví, která je jedinečná svým tématem i rozsahem. Je autorkou několika publikací, členkou řady odborných národopisných komisí a uznávaným etnologem.

Jan Prošedník je „hyperaktivním“ archeologem v tom nejlepší slova smyslu. Na bedrech jeho oddělení byly a jsou rozsáhlé výzkumy na Valdštejně, Troskách, Rotštejně a dalších památkových objektech, v areálu Maškových zahrad v Turnově, výzkumy v Jilemnici a mnoha dalších lokalitách. Je členem odborných komisí Archeologického ústavu AVČR a Národního památkového ústavu. Je autorem odborných publikací a článků.

Přátelský a přirozeně vůdčí naturel obou dokazuje, že jsou to lidé na svých místech.

Virtuální prohlídka výstav

Rok 2020 příliš nepřál kulturním aktivitám a nejinak tomu bylo i v případě výstavní činnosti. Opakované uzavírání kulturních institucí z důvodu protiepidemických nařízení a nejisté termíny znovuvotevení vedly řadu muzeí a galerií k vytvoření virtuálních prohlídek výstav a expozic. Ani naše muzeum není výjimkou. Zájemci si tak mohou prohlédnout tak naplno její kouzlo a atmosféru, proto doufáme, že budeme moci návštěvníky opět brzy přivítat. Výstava „Česká dřevěná hračka, radost a hra v proměnách času“ bude k vidění do 24. ledna, výstava „Obrázek z pouti – poutě a poutní místa v Pojizeří“ až do 7. března tohoto roku. (-mb-)

Na poslední cestě ...

Etnologická ochutnávka k roku 2021

Na první pohled by se mohlo zdát, že se na rok 2021 Muzeum Českého ráje v Turnově oblékne do smutečního hávu. Za ústřední téma hlavních výstav si kolektiv autorů zvolil pohřební rituály. Ale zdání může klamat! Chystaný cyklus výstav a doprovodných programů s názvem „Na poslední cestě“ odhalí poutavé skutečnosti spojené s pohřebními rituály napříč staletími. Na své si přijdou milovníci pravěku, středověku, baroka i moderních dějin. Důležitou součástí výstavy bude také líčení tradičních pohřbů na vsi. A víte, co činilo venkovské pohřby tak významné?

Pokračování na s. 4

Rozhovor s PhDr. Vladimírou Jakouběovou

Vladimíra Jakouběová, energická žena, která v loňském roce učinila zásadní rozhodnutí skončit ve funkci ředitelky. Jaký byl její poslední rok ve funkci, čeho si cení na svém nástupci nebo který sbírkový předmět je pro ni nejcennější?

Jaký byl tvůj dětský sen, čím jsi chtěla být?

Já jsem asi žádné velké sny neměla. Vyrůstala jsem jako vesnické dítě. Až do čtvrté třídy v jednotřídce. Trávila jsem čas na hřišti, ve skalách, v lese, ale taky s dědou u piana a v jeho sklářské dílně. Byla jsem asi hodně spokojené dítě, nepotřebovala jsem si asi vytvářet nějaké sny. Když na Vrátně školu zrušili, přešli jsme do Železného Brodu. Naši mě uměli zaměstnat, chodila jsem na volejbal, do hudebky a na výtvarku. Jen vím, že jsem nikdy tzv. neseděla vzadu – chtěla jsem vždycky uspět v tom, co jsem dělala.

Jsi absolventkou Střední uměleckoprůmyslové školy v Bechyni. Jaký obor jsi studovala?

Ten obor má hrozně dlouhý název – Výtvarné zpracování keramiky – Modelářství dekorativní a uživatelské keramiky. Jako maturitní práci jsem dělala návrh a zpracování keramického obkladu stěny vstupu do závodu, jako povinnou část keramickou soupravu na čaj. Dnes bych to už asi nezvládla, místo hlíny dnes hnětu hlavně těsto. Shodly jsme se s Ivou Válkovou (Lektorka workshopů tradičního pečení, pozn.red.), že to chce úplně stejný fortel.

Kdy přišlo rozhodnutí studovat obor etnologie. V sedmdesátých letech byl tento obor možná trochu neobvyklý, co tě inspirovalo?

Tehdy to byla nutnost. Já jsem chtěla studovat dějiny umění – přivedli mě k tomu báječní kantotři v Bechyni akad. mal. Ladislav Turek a akad. soch. Ladislav Podmol. Do Prahy jsem neměla díky kádrovému profilu šanci a v Brně otevřeli dějiny umění buď s historií, nebo s etnografií (dnes se obor nazývá etnologie). Na kombinaci s historií jsem si netroufla, protože v Bechyni jsme měli dějepis jen v prvním ročníku, tak jsem si vybrala spojení s etnografií. Z obou oborů jsem dělala státnice i diplomku, ale doktorát z dějin světového umění. Spojení obou se mi v praxi hodilo, pro práci, které se v muzeu už 40 let věnuji, to byl ideální základ.

Dům U Bažanta, jaký je tento dům dnes a jaký byl v době tvého nástupu? Vím z vyprávění, že žil úplně jiným životem a nesloužil vždy jako administrativní zázemí pro pracovníky muzea. Můžeš

prosím vzpomenout na některé jeho obyvatele.

Tenhle dnes krásný starý dům muzeum koupilo od paní Patočkové v roce 1977, v souladu se závětí jejího manžela, který chtěl, aby paní Patočková dům darovala městu ve prospěch muzea, až nebude mít sílu ho opravovat. Dům užívali vedle paní Patočkové nájemníci – devadesátiletá paní Rychtářová a Bulířovi, a taky Klub důchodců – každou středu tu hráli na harmoniku. Dům byl v hodně špatném stavu, muzeum opravilo střechu a fasádu, ale ne úplně dobře. Bývalý pan ředitel moc na kvalitu práce nehleděl. S paní Patočkovou jsme měli velmi vřelý vztah. Paní učitelka byla vzdělaná a moudrá žena a taky výborná kuchařka, vždycky nám na službu něco dobrého přinesla. My jsme jí zase pomohli ze zabitím králíka nebo s nákupy a otopem, starali jsme se o ni, když byla vážně nemocná. Bohužel v roce 1991, rok po její smrti, její nevlastní dcera muzeum zažalovala, že dům prodala pod nátlakem komunistů. Pravda to nebyla, všechny důkazy svědčily ve prospěch muzea, ale žalobkyně se neustále odvolávala a spor trval 13 let. Proto se ze zásadními opravami začalo tak pozdě – v době sporu to byla tzv. nejistá investice. Řešily se jen havarijní stavy – těch bylo také dost – díky tomu se opravil krov a vestavěly se kanceláře v podkroví, vyměnila se okna, která vypadla na ulici a podlahy, které se v prvním patře propadly. Celková rekonstrukce přišla až v období, kdy muzeum přešlo pod vedení Libereckého kraje.

Glaskův statek je jistě tvou srdcovou záležitostí. Jaké byly tvé pocity, když jsi do něho poprvé vstoupila, užasla jsi, nebo se ti chtělo plakat nad stavem, ve kterém se na konci 70. let nacházel?

Na první pohled krásný objekt, jeden z nejhezčích, co znám. Ale uvnitř velké zklamání. Já jsem byla ze studií namalovaná – s profesory brněnské fakulty jsme jezdili do skanzenů u nás i v zahraničí, tak jsem čekala víc. Ve statku byla tehdy přístupná jen místnost v přízemí a přístěnek s jednoduchou expozicí. V části patra služební byt pro správce, v komorách depozitáře skla a porcelánu, chlév zničený ještě z doby, kdy statek spravovalo JZD a stejně tak stodola, kde byly na mlatě naházené malované skříně. Bylo to zklamání a trvalo to dlouho, než se to změnilo – opravený objekt s expozicí ve všech prostorech jsme otevřeli až v létě 1986, v roce, kdy odvolali mého předchůdce a já jsem začala zastupovat. Muzeum se topilo v dlužích, neměli jsme peníze, a tak nastoupili muzejníci – nahazovali omítky, zdili, malovali a natírali. Ale bylo to moc fajn – večer jsme si opekli buřty, šli domů a ráno znovu k lopatě. Myslím, že v téhle době se začalo rodit zdravé jádro muzejního kolektivu.

Je ve sbírkách našeho muzea nějaký předmět, ke kterému máš opravdu hluboký vztah? Mohou ho návštěvníci vidět ve stálé expozici, nebo na své představení teprve čeká v depozitáři?

Gotická mřížka – jednoduchá – ale to časově určení, držet ji v ruce, představovat si, které okno asi chránila. Měla jsem ji na zdi v ředitelně, teď je v depozitáři. A pak jedna líkovév souprava s pomněnkami – je pro mě takovým ztotožněním s interiérem vesnické chalupy – umím si ji

představit na stole mé prababičky. Získali jsme ji z odúmrti státu po stařence z Mříčné spolu s výbavou pro miminko, které patrně nepřišlo na svět, a spoustou dalších věcí. Možná ji mám ráda i proto, že tohle vím.

Prosím tři slova, která tě napadnou, když se řekne „Honza Prostředník“.

Archeolog s velkým A, týmový hráč, velkorysý člověk.

Tři slova, která tě napadnou, když se řekne turnovské muzeum.

Prestíž, dobrá parta, kvalitní práce.

Jaký byl tvůj poslední rok ve funkci? Z mého pohledu myslím, že navzdory okolnostem byl úžasný, plný mimořádných úspěchů – Gloria pro hrolezeckou expozici, mezinárodní úspěch výroby skleněných vánočních ozdob firmy Rautis ad. Jak vnímáš minulý rok?

Lidsky to bylo pro všechny velmi náročné – to vybočení z normálu nás všechny ovlivnilo, ale myslím, že lidé v mém okolí to zvládli. Profesně jsem si nemohla přát víc – ta ocenění jsi vyjmenovala, chybí v nich ještě laureát ceny Jože Plečnika. Nemohla jsem si přát víc, tak úspěšné zakončení ředitelské funkce je moc fajn.

Na Cenu Jože Plečnika opravdu nesmíme zapomenout. Jsi laureátem této ceny za rok 2020, to musí být něco úžasného?

Moc si toho vážím. Je to cena za celoživotní přínos v ochraně a rozvíjení kulturního dědictví a lidových tradic. Na cenu mne navrhl pan hejtman Martin Půta. To mi udělalo radost. Jsem už ve věku, kdy se ohlížím zpět, hodně přemýšlím o tom, jestli jsem udělala dost na poli odborné práce, jestli jsem stihla všechno, co jsem jako ředitelka chtěla zrealizovat. To ocenění mě některých pochybností zbavilo. Je to, jak ty říkáš, úžasný pocit.

Tvá práce v muzeu ale zdaleka nekončí, původní profesí jsi etnolog, co tě tedy čeká? Těšíš se na „návrát“ k této práci?

Jako etnolog jsem začínala a po celou dobu i při ředitelování pracovala – není to návrat, ale pokračování, na které se těším, protože už nebudu mít ředitelské povinnosti. Nebudu muset dělit svůj čas mezi dva pracovní úvazky, to je velká úleva. Budu připravovat svěřenou sbírku na předávací inventuru, pracovat na evidenci Scheybalovy sbírky a taky ji zase prezentovat. Poté, co v Jablonci nad Nisou expozici zcela zrušili, je to pro mne důležité. Chci pokračovat v dokumentaci lidové architektury, tradičních řemesel, pracovat na výstavách, na nominacích na krajský a národní seznam. Je toho mnohem víc a moc se na to těším.

Moc ti děkuji za milý rozhovor. Mohly bychom si takto povídat dál a nestačilo by nám ani celé vydání čtvrtletníku. Vychází z tebe tolik energie. Přeji ti, aby ti další práce a čas strávený v muzeu přinášely velkou radost.

Marcela Beranová

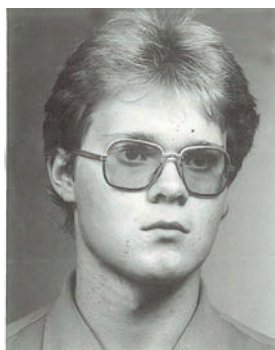
Rozhovor s PhDr. Janem Prostředníkem, Ph.D., ředitelem Muzea Českého ráje

Jan Prostředník, ředitel muzea, archeolog, velký muž postavou i charakterem. Jaké byl dítě, jak zajímavá a dobrodružná je práce archeologa a jaké jsou jeho vize ve funkci ředitele se dozvíte v následujícím rozhovoru.

Jaké jsi byl dítě?

Byl jsi zvědavým, aktivním dítětem, nebo spíše klidným chlapcem s knihou? Jaké bylo zaměstnání tvých snů, byl to už v dětství archeolog?

Jako dítě jsem byl v podstatě rozpolcená osobnost – miloval jsem totiž obojí. Byl jsem těžko zvladatelný, velmi zvědavý a všetečný chlapec přesně do té doby, než mi moje uštvaná maminka jako poslední záchranu vrazila do ruky knížku... Jako dítě jsem měl dva sny – samozřejmě archeologii, ale vedle toho i veterinu. S tatínkem, který pracoval jako veterinární technik a příležitostně jako paznehtář, jsem trávil dětství i dospívání po chlévech, kravinech a v lepším případě i maštalích. Ale archeologie nakonec zvítězila.

Tvá studia?

Studium na vysoké škole jsem zahájil v roce 1987 tedy z dnešního pohledu již v pravěku. Šlo o Filozofickou fakultu UK v oboru archeologie a historie, ale diplomoval jsem o 5 let později jako „čistý“ archeolog. Tehdy jsem se cítil být poměrně úzce zaměřeným „odborníkem“ na mladší úsek pozdní doby kamenné na území střední a západní Evropy a původně jsem měl nakročeno do západních Čech, nejspíše do muzea v Plzni. Ale člověk mění a život mění... Nemocní rodičové potřebovali moji pomoc, proto jsem hledal uplatnění trochu blíže Jičínu. No, a turnovské muzeum jsem měl již dlouho vyhládnuté (z muzejních kuloárů se totiž vědělo o mladé, a hlavně progresivní a nadmíru schopné ředitelce.

Vzpomeneš si na své poprvé v turnovském muzeu?

Mám sloní, někdy až mamutí paměť (rodina i kolegové tím často trpí), tudíž si velmi dobře pamatuji svoji první návštěvu v turnovském muzeu, když jsem se přijel v listopadu roku 1991 představit paní ředitelce. Měl jsem na sobě kabát „vaťák“, kanady a na zádech baťoh, protože jsem jel z archeologického výzkumu ze severních Čech. Poměrně jsem spěchal, protože jsem si na týden odskočil ze studijního pobytu na univerzitě v Bernu. Představení se uskutečnilo na chodbě v hlavní budově a po deseti minutách bylo jasno. V dubnu 1992 jsem zahájil své působení v turnovském muzeu. Počítal jsem cca s deseti lety... a za pár měsíců tu zahájím třicátý rok.

Jak vypadalo archeologické oddělení muzea v době tvého nástupu do muzea?

Příchodem do turnovského muzea jsem rozšířil archeologické oddělení přesně o 100%. Výkon archeologické památkové péče, jak honosně tuto práci nazýváme, byl ještě v plenkách. Díky zkušenostem z Německa a hlavně ze Švýcarska jsem se pokoušel implementovat jejich přístupy k ochraně archeologického dědictví do našich poměrů. No prostě ty byly bouřlivé devadesátky!!!

Máš za sebou velmi pestrý archeologický život, jsi velmi aktivní a akční. Můžeš prosím zmínit ty nejzásadnější výzkumy svého oddělení.

Na ty jsem měl ohromné štěstí! Hned na začátku kariéry jsem dostal nabídku, která se neodmítá: archeologický výzkum tří středověkých domů na historickém náměstí v Mladé Boleslavi. Tehdy zde nebyl archeolog a já jsem se o toto území musel starat od roku 1995 (ale byl jsem mladý, plný síly...). Mezi roky 1994 až 2003 jsem se věnoval širšímu areálu johanitské komendy v Českém Dubu – další unikátní lokalitě. Mezi tím jsme „rozjeli“ i výzkumy na hraděch (Valdštejn, Trosky, Dolní Štěpanice, Nistějka, Rotštejn ad.). A v roce 1995 přišly „Maškovy zahrady“... Ty kdysi dávno označil promovaný filozof Václav Jenšovský za „turnovské Dolní Věstonice“... a nemýlil se. S touto lokalitou jsem spojil svůj profesní život po dalších 15 let: skoro 9 hektarů archeologicky prozkoumané plochy; objeveno přes 20 tisíc archeologicky zkoumaných zahloubených objektů z deseti dějinných etap od starší doby kamenné po raný středověk. Obnáší to 300 krabic (banánovek) plných nálezů a stovku zrestaurovaných keramických nádob, dále pak jedinečný biomateriál, který posloužil přírodovědcům pro rekonstrukci soudobého přírodního prostředí v pravěku a raném středověku. Zkoumali jsme zde unikátní nálezové situace – například povodňové sedimenty z doby bronzové, které překryly celou vesnici z této doby, germánské dvorce a vesnici nejstarších Slovanů, kúlovou „dlažbu“ z doby bronzové atd. Prostě lokalita číslo 1 pro mě i pro poznání nejstarších dějin Pojizeří. Nálezová zpráva má 9 540 stran textu a příloh a výsledky archeologického výzkumu byly souborně publikovány v devíti monografických studiích a představeny veřejnosti na celé řadě výstav (a samozřejmě ve stále expozici muzea).

Nerad bych zapomněl i na další výzkumy, ať už jde o jedinečný těžební a zpracovatelský areál na Jistebsku, kde byl těžen metabazit jako surovina pro výrobu seker v mladší době kamenné, které pak zásobily celou soudobou Evropu; nebo nadmíru zajímavý fenomén osídlení skalní oblasti Českého ráje. V posledních letech mně zcela pohltilo téma nově objeveného gotického kostela sv. Alžběty v Jilemnici. Tento nález posunul dějiny Jilemnice o celé jedno století do minulosti!

Je práce archeologa někdy nebezpečná? Žalil jsi během své práce opravdové nebezpečí?

Práce archeologa je tak nebezpečná, jak nebezpečnou si ji archeolog udělá. Pokud archeologovi chybí občas pud sebezáchovy (bohužel můj

případ), tak se dokáže jednoduše zrakvit. A ta nebezpečí... např. při průzkumu nejspodnějšího patra sklepů na historickém náměstí v Mladé Boleslavi, kde sklepy byly vyhloubené do šterkopiskové terasy mně v jednom z nich uzavřel spadlý strop (a navíc mi chcipla baterka) nebo můj pověstný „let z Rotštejna“. Tak jako má Hillary na Mt. Everestu svůj „Výšvih“, tak Prostředník má na Rotštejně svůj „Průšvih“...

Zvolíš jako ředitel v něčem jinou cestu?

Určitě nechci volit jinou cestu. Od roku 1998 jsem byl v muzeu na pozici zástupce ředitelky (= druhého statutárního zástupce) a na „trase cesty“ se podílel. Spíš přemýšlím přijít s některým novým prvkem do již široké nabídky našich programů a projektů. Jsem archeolog, tak to bude samozřejmě z mého oboru. Nechte se překvapit!

Je nějaký archeologický náález-exponát, který má pro tebe opravdu zásadní význam a proč?

Asi nejde o nějaký konkrétní předmět, spíše o jejich soubory a zejména nálezové souvislosti či spíše příběh. Například 300 000 let starý pěstní klín z jaspisu pro leváka! objevený v Českém Dubu...nebo bronzový ostatkový křížek z 13. stol. nalezený při archeologickém výzkumu kostela sv. Jana Křtitele v Nudovicích přímo pod pískovcovými dlaždicemi. Tento pectorální křížek nosil kněz a musel jej tedy ztratit... případně soubor nádob z 15. století sloužící k výrobě sýra z kozího mléka nalezený v odpadní jímce na středověké parcele v ulici Ant. Dvořáka. A z těch „velkých“ objevů: například románský kostel v Českém Dubu nebo kostel sv. Alžběty v Jilemnici ukrytý v zahradním domku v zámeckém parku.

Máš přezdívku Mamut, jak jsi k ní přišel?

Ta je prastarého data z osmdesátých let minulého století: za prvé moje prostorově výrazná postava a za druhé moje tehdy ještě budoucí povolání...

Máš nějaký velký sen, který se ti zatím nespínil?

Samozřejmě, že mám, ale jsem pověřivý, tak si ho raději nechám pro sebe.

Jaký by měl být rok 2021, tvůj první rok ve funkci ředitele?

Rok bude určitě trochu rozkoukavací, ale opravdu jenom trochu. Máme totiž celou řadu rozjetých projektů, které musíme dotáhnout do finále. A také budeme vyhlížet lepší zítřky, kdy poleví covidová hysterie a svět se alespoň trochu vrátí k normálu. Jsem optimistický realista: budu vděčný alespoň za zpřístupnění výstav a expozice a v nějakém omezeném režimu naše programy v plnění. S realizací jarních programů na Dlas-kově statku příliš nepočítám, ale třeba nás situace příjemně překvapí! *Přeji nám všem, ať už je konečně líp!*

Držme si palce, ať je cesta zpět k normálnímu životu co nejkratší. Tobě přeji vyplnění osobních i pracovních snů, pevné zdraví, optimismus a dobrou partu lidí kolem tebe. Děkuji moc za rozhovor.

Marcela Beranová

Na poslední cestě... Cyklus výstav a doprovodných programů

Dokončení ze s. 1

Hovoříme-li o období od 18. století až do 1. poloviny 20. století, pospolitost venkovského prostředí byla dána každodenním sousedským soužitím a omezenou mobilitou. Představovala prostor, kde se na životě jednotlivce podílelo celé společenství. Dělo se tak v rovině všední i sváteční. Jednotlivé životní etapy lidského života – narození, dětství, dospívání, dospělost, stáří a konečnou smrt se vyznačovaly pevně normovanými znaky. Přechody mezi nimi, tedy významné zlomové okamžiky v životě jedince, byly bedlivě dozorovány a prožívány celým okolím. Tyto „přechody“ byly doprovázeny rituály, které

měly jedinci usnadnit vstup do nové role. Když umřel příslušník rodiny či soused, podílela se na jeho cestě ze světa živých do pomyslného světa mrtvých celá venkovská komunita. Účast na rituálu tvořila součást soužití vesnického spo-

lečenství. Všichni vyprovázeli nebožtíka na jeho poslední cestě, která směřovala k posmrtnému životu. Podoba vesnických pohřbů se měnila velmi pomalu. Po generace dodržovaný řád dodával pohřbům smysl a jistotu zajištění posmrtného života.

Nahlédneme-li do života našich předků, je třeba mít neustále na paměti, že smrt byla každodenní součástí života. Tato skutečnost ovlivňovala dobové vnímání celého života i jeho konce. Především ve venkovském prostředí byl přítomný odkaz baroka a jeho důraz na „dobrou“ a „spravedlivou“ smrt. Venkovan poslušný obecně uznávaného společenského řádu hleděl proto před smrtí uspořádat všechny své náboženské i světské záležitosti. Bylo nezbytné se před smrtí usmířit s Bohem, rodinou i celým vesnickým společenstvím. Zejména staří

a nemocní se tak na svůj odchod připravovali. V křesťanském prostředí se vytvořil stabilní rámec duchovního zaopatření umírajícího – poslední pomazání, požehnání a poslední pořízení. Umírající se hleděl rozloučit s rodinou, přáteli, sousedy, odprosit je za případné křivdy a vypořádat majetkové poměry po jeho smrti tak, aby dědictví bylo rozděleno spravedlivým dílem. Mezi bohatšími venkovskými obyvateli bylo běžné sepsání testamentu či závěti. Lidé, kteří zemřeli předčasnou, nebo násilnou smrtí a kteří nestihli dostát svým povinnostem, zanechali po sobě dluhy, neodčiněnou křivdu, případně malé děti, byli považováni za duše, které nemohou dojít pokoje. Obecně rozšířená byla z toho důvodu víra v revenanty, kteří se po smrti vraceli do světa živých. I o těch bude hovořit výstava „Na poslední cestě“.

Michaela Havelková

Smrt v historii

Pohled na smrt jako na něco definitivního přinesla až moderní doba se svým odklonem od náboženství a svým pojetím racionálního myšlení. Naprostá většina dřívějších kultur však považovala smrt za jeden z přerodů – životních změn člověka (stejně jako narození či přechod do dospělosti). Na jednu stranu smrt byla personifikována do podoby strach nahánějícího kostlivce či ještě spíše tlejícího těla, z něhož odpadávají kusy tkáně, nebo v něm lezou červi a brouci (např. vyobrazení v Husitské biblí z roku 1441). V jedné ruce zpravidla drží přesýpací hodiny, jimiž neúprosně odměřuje čas živým, a v druhé kosu, kterou je ochotná život každého jedince rychle ukončit. Na druhou stranu ale byla smrt příslibem setkání se s již zemřelými předky a při dobrém způsobu pozemského života i příslibem života ve věčné blaženosti.

V křesťanském pojetí byla smrt přímo příslibem zmrtnýchvstání a vlastně jeho zákonitou podmínkou. U světců byla smrt – prolítí krve pro víru a to často velice brutálním způsobem – přímo neodmyslitelnou podmínkou, aby se z člověka světec stal. Na smrt se v hagiografických spisech (legendách) dával stejný důraz jako na popis zbožného života a posmrtné zářky světce.

Všechny tyto představy – ať již křesťanské nebo předkřesťanské – jsou důkazem ve víru v nesmrtnost duší a jejich návraty. K návratům duší se pojil bezpočet příběhů, zvyků a některé svátky. Zejména to byla nejdelší noc v roce při zimním slunovratu (20. – 21. prosince), křesťanskou liturgií posunuta na Štědrý večer, a také poslední říjnová noc, která byla křesťanstvím v našich podmínkách transformována na svátek Všech svatých (1. listopadu) a bezprostředně na něho navazující Památku zesnulých – lidově zvanou Dušičky (2. listopadu). V angloamerickém kulturním okruhu, kde se více udržela keltská tradice, z níž tento svátek, původně zvaný Samhain, pochází, se slaví stále 31. října a je celosvětově znám jako Halloween. Situovat svátek, při němž se věřilo, že se duše mrtvých vrací zpět ke svým živým příbuzným, na noc zimního slunovratu lidí nepochybně motivovala ona dlouhá noc, která navozovala mystický dojem. Na konec října zase byl v předkřesťanských kulturách kladen přelom léta a zimy (duální pojetí ročních období – pro Keltů takto přímo začínal nový rok) a v tomto přechodu se stíraly hranice mezi pozemským světem a zázvětem, kdy mrtví mohli navštěvovat svět živých a obráceně.

Jiří Zoul Sajbt

Pozvánka na výstavu

Výstava „Na poslední cestě“ vás zavede do tajů a zákulísí pohřebních rituálů v regionu Pojizeří napříč staletími. Najdete zde řadu jedinečných exponátů a poznatků z oboru archeologie, historie, etnologie i folkloristiky. Smrt člověka s sebou ve všech dobách přinášela rozličné mechanismy, díky nimž se rodina či kolektiv vyrovnával s odchodem svého blízkého či příslušníka, a které zesnulému zajišťovaly přechod ze světa živých do světa mrtvých. Jejich vývoj výstava vylicí názornou, poučnou, nikoli však morbidní cestou. Druhá část výstavy s podtitulem „Zločin, trest a záhrobie“, která bude instalována v Kamenářském domě, dá navíc nahlédnout do tajuplného světa popravišť, revenantů či spiritismu (o tom se dočtete v dalším vydání Muzejního čtvrtletníku).

Na poslední cestě, Smrt a pohřby v Pojizeří napříč staletími

Výstavní sál / 18. března – 5. září 2021

Na poslední cestě, Zločin, trest a záhrobie Kamenářský dům / 18. března – 5. září 2021

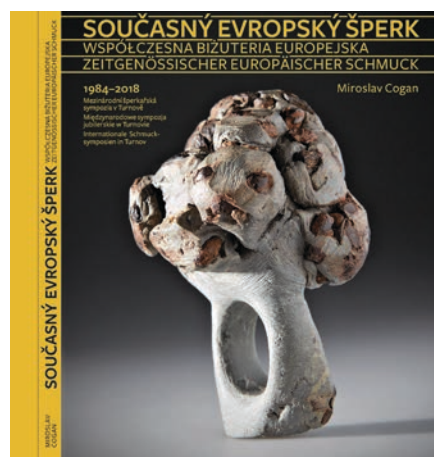
Brána do světa sbírek

Součástí česko-polského projektu Brána do světa sbírek je mimo jiné seznámení veřejnosti v Turnově i polském Boleslavci s charakterem činnosti a sbírek jejich muzeí. V Boleslavci tak proběhla v květnu a červnu 2019 výstava šperků a drahých kamenů, reciprocně byla proto 16. září 2020 nainstalována v prostorách Muzea Českého ráje v Turnově průřezová výstava sbírkami boleslavského muzea keramiky nazvaná Stvořeno z hlíny. Obě muzea se rovněž zavázala k výměně zkušeností v oblasti restaurování a konzervace kovů a restaurování a konzervace keramiky. V rámci plnění tohoto bodu projektu zorganizovali pracovníci MČRT 16. září 2020 také návštěvu restaurátorských dílen Vyšší odborné školy pro restaurování kovů a drahých kamenů v Turnově. Ta vznikla jako praktické pracoviště katedry restaurování při Vysoké škole chemicko-technologické v Praze. Za 15 let svého působení vychovalo řadu odborníků, včetně naší kolegyně Mgr. Lenky Mařanové, a dosáhlo vysoké úrovně v oblasti restaurování archeologických bronzových nálezů a liturgických předmětů. Věnuje se však záchraně daleko širšího spektra historických kovových artefaktů, jako restaurování zbraní, šperků a hodin. Proto nám byly předvedeny jedny historické hodiny, barokní dveřní zámek, puška z konce 18. století a stříbrná pozlacená barokní monstrance. Věnovali se nám odborní učitelé Vojtěch Ouřada a Jaroslav Prášil. Po prohlídce oddělení tzv. mokrych procesů, při nichž se odstraňují hrubé nečistoty a převážná část korozních produktů, jsme byli uvedeni do vlastních dílen restaurátorského pracoviště. Snahou provázejících učitelů bylo nastínit celou šíři nejen technické, technologické, ale i etické problematiky, se kterou se restaurátor a konzervátor může v praxi setkat. Ke každému exponátu byl podán odborným učitelem i přítomnými studenty podrobný výklad o restaurátorském zákroku od průzkumu, dokumentaci a stanovení restaurátorského záměru přes jeho

postupné plnění až k finální fázi restaurátorského zákroku. Polští i čeští konzervátoři ocenili možnost dotázat se na praktické kroky a technická či technologická úskalí jednotlivých fází restaurátorského procesu u konkrétních předmětů a polští kolegové projevíli zájem o spolupráci s VŠ zejména při restaurování archeologických bronzů a palných zbraní z jejich muzejních sbírek. Spolupráce mezi oběma muzei tak dostává další impuls k intenzivním pracovním kontaktům v budoucnosti. Vzhledem k restrikcím spojeným s pandemií Covidu-19 proběhla druhá část kurzu – restaurování a rekonstrukce prehistoric-

ké keramiky – formou videokonference. MČRT zajistilo účast naší přední odbornice paní Anny Kellerové, která v přímém přenosu 9. prosince 2020 demonstrovala některé rekonstrukční postupy a mohla bezprostředně reagovat na četné dotazy a výměnu zkušeností s archeoložkou a restaurátorkou boleslavského muzea Barbarou Glinkowskou a jejími kolegy. Videokonference předcházela poslednímu zadání projektu Brána do světa sbírek, a to zveřejnění vybraných šperků z našich sympozií formou reprezentativní publikace. Ta vychází nejen v českém a polském znění, ale i v německé mutaci, protože se na internetovém portálu Brány do světa sbírek počítá také se zapojením německých muzeí z blízké Lužice a rovněž proto, že Německo je v oblasti současného šperku vedoucí velmocí a můžeme očekávat, že zde kniha Současný evropský šperk s podtitulem Mezinárodní šperkařská sympozia v Turnově 1984–2018 vzbudí skutečný zájem. Tím spíše, že za úvodními texty o vzniku turnovské sbírky šperků, etapizaci sympozií a postavení českého granátu mezi šperkařskými materiály jsme zařadili reportáž německé teoretičky Julie Wild z partnerského města Idar-Oberstein, která byla hostem sympozia v roce 2016. Bohatě ilustro-

vanou publikaci uzavírá katalog 190 nejlepších šperků, které nás reprezentovaly po Evropě a Spojených státech amerických, vybraných z kolekce čítající na 700 sympoziálních prací. Kniha vznikla za osvědčené spolupráce s grafikem Tomášem Coufalem, který s Miroslavem Coganem připravil i nedávno vydané Řezbáře v kameni.

Miroslav Cogan

Projekt je spolufinancován Evropskou unií z Evropského fondu pro regionální rozvoj v rámci Programu spolupráce INTERREG Česká republika – Polsko 2014–2020.

„Brána do světa sbírek, č. projektu CZ.11.4.1/20/0.0/0.0/16_026/0001082, financovaného z Programu Interreg V-A Česká republika – Polsko“.

Řezbáři v kameni

Publikace Řezbáři v kameni je žhavou novinkou historika umění PhDr. Miroslava Cogana. Výsledkem několikaletého terénního výzkumu a badatelské práce je výjimečná kniha jak svým obsahem, tak i zpracováním, a potěší i náročného čtenáře.

„Řezbáři“ bylo v 18. a 19. století označení pro sochaře a označovali se tak i lidoví kameníci v Pojizeří, kterým je knížka věnována. V minulosti již dílu lidových umělců, kteří tu od 20. let 19. století vytvářeli pískovcové kříže, kalvárie a sochy svatých, věnovali pozornost manželé Scheybalovi. Jejich výpravná publikace Umění lidových tesařů, kameníků a sochařů z roku 1985 byla dlouho základní literaturou pro vlastivědné a národopisné pracovníky i veřejnost se zájmem o lidové umění. Vždyť s podobným kulturním fenoménem co do počtu dochovaných památek i charakteristického stylu se v Čechách ani na Moravě nesetkáme.

Na rozdíl od knihy Scheybalových se však Řezbáři v kameni opírají nejen o důkladnou terénní dokumentaci, ale také o rozsáhlý osmiletý archivní výzkum, podpořený, stejně jako kniha, Ministerstvem kultury ČR. Díky tomu tak na 166 stranách přináší novou a bohatou obrazovou dokumentaci včetně nepublikovaných historických snímků a kreseb, životopisná data o rodinách pojizerských kameníků a opravuje řadu mylných údajů a připsání dochovaných kamenických prací jednotlivým autorům.

Za kapitolami věnovanými životu a dílům Martinců, Zemanů, Prokopů a Beranů následují Patroni a pomocníci a Nebeklič s katalogem světců, kteří se na kamenických památkách v našem regionu vyskytují, stručnými údaji o nich a atributech, podle kterých je můžete rozzeznat. V závěru této obsažné, avšak populárně psané knížky jsou kapitoly Pestrý a dramatický život drobných památek a Co pro ně můžeme udělat? V těch se dočtete o osudech vybraných kamenických prací i základních pravidlech, jak dnes k drobným kamenickým památkám šetrně přistupovat.

Miroslav Cogan

Za 430 Kč zakoupíte v Muzeu Českého ráje, na e-shopu muzea a ve vybraných knihkupectvích.

Perličky v UNESCO

Sklářská firma Rautis z Poniklé se dočkala mezinárodního uznání. Ruční výroba skleněných vánočních ozdob z foukaných perlí byla zapsána na Reprezentativní seznam nemateriálního kulturního dědictví lidstva UNESCO.

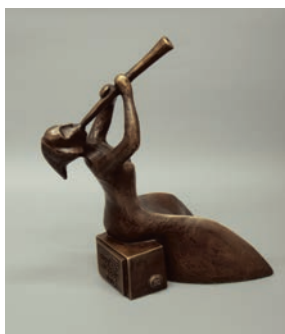
Mezinárodní organizace UNESCO se věnuje ochraně starých tradic, dávných obyčejů a lidových zvyků a řemesel z celého světa. Ruční výroba skleněných vánočních ozdob z foukaných perlí firmy Rautis z Poniklé se stala 16. prosince 2020 sedmým statkem nehmotné kultury zapsaným v Reprezentativním seznamu nemateriálního kulturního dědictví lidstva UNESCO za Českou republiku. Přidala se tak hrdě k tradicím jako jsou Slovákův verbuňk, Masopustní občůzky a masky na Hlinecku, Sokolnictví, Jízdy králů na jihovýchodě České republiky, Česko-slovenské loutkářství a Modrotisk.

Na zpracování nominace a následně na jejím doplnění pracoval kolektiv složený z pracovníků Muzea Českého ráje v Turnově, Ministerstva kultury České republiky a Národního ústavu lidové kultury ve Strážnici více než dva roky. Tradice lidové výroby vánočních ozdob ze skleněných perliček, na kterou se specializuje firma Rautis v Poniklé a která je od roku 2015 zapsána na Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury Libereckého kraje a na Národním seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury České republiky zřízeném Ministerstvem kultury, je opravdu jedinečná. Vánoční ozdoby z foukaných dutých perliček jsou jednoduché, ale zcela výjimečné. Tradice jejich výroby je spojena s módou zdobení vánočního stromčeka v Evropě na konci 19. století. Tehdy si skláři v oblasti Jizerských hor a Podkrkonoší, kteří podomácku vyráběli foukané perly pro bižuterní průmysl, začali sami pro sebe z drátků a zbytků foukaných perel vyrábět ozdoby, kterými si přizdobovali vánoční stromček. Obliba miniaturních perličkových kočárků, lokomotiv, hvězdiček či pavoučků rostla, a proto se velmi brzy ozdoby začaly vyrábět ve velkém. Ve 30. letech 20. století je firmy, zabývající se jejich produkcí, vyvážely do celého světa. Je tomu tak i dnes díky firmě Rautis manželů Kulhavých z Poniklé, které se na počátku 21. století podařilo zachránit provoz manufaktury, která jako jediná na světě vyrábí tradičními technologickými postupy ozdoby identické s těmi, které skláři podomácku vyráběli před více jak sto lety.

Vladimíra Jakouběová

Jaký byl rok 2020

Jak hodnotí svůj poslední rok ve funkci ředitelky Vladimíra Jakouběová? Čtete více...

Mé poslední ohlédnutí za uplynulým rokem ve funkci ředitelky muzea.

Jaký byl? Rozhodně úplně jiný než ty předchozí. Vstupovali jsme do něho s velkým optimismem a nadě-

jí. Otevření nové stálé expozice a s ním spojené navýšení návštěvnosti v závěru roku 2019 nás vedlo k představě, že rok 2020 bude ještě lepší. Výstavní a programový plán byl nabitý řadou zajímavých projektů, doprovodných workshopů, přednášek a tradičních pořadů na Dlaskově statku. Tam jsme stihli zrealizovat pouze Masopust – povedl se mimořádně. Na začátku března se všechno změnilo. Muzeum pracovalo dál, ale ve výstupech pro návštěvníky se „zastavilo“. V souvislosti s covidem-19, o kterém jsme, podobně jako jiní, v březnu ještě nic pořádně nevěděli, se uzavřely expozice i výstavní sály. Všichni jsme si mysleli, že to bude na chvíli, že se to přezene, a tak jsme se stejným nasazením pracovali dál. Archeologové v terénu, provoz řídil probíhající opravy depozitářů, někteří dobrovolně pomáhali při opravě mlatu na Dlaskově statku. Odborní pracovníci pokračovali v rozpracovaných projektech a připravovali výstavy na hlavní sezónu. Všichni jsme se přizpůsobili novému režimu práce. Proto jsme byli nachystáni a hlavně natěšení na uvolnění a znovuotevření muzea. V červnu jsme otevřeli nové výstavy, pozvali návštěvníky na letní programy i na malé řemeslné trhy. Letní sezóna tak byla mimořádně úspěšná, s mnohem vyšší návštěvností než v předchozích letech. Ale radovali jsme se jen chvíli. V říjnu jsme dveře muzea pro veřejnost museli zase zavřít a s výjimkou dvou týdnů v listopadu zůstaly zamčené až do konce roku. Nikdo z nás něco podobného nikdy nezažil. A přestože jsme si všichni uvědomovali závažnost nastalé situace, některá opatření nám připadala nesmyslná a nelogická. Ale byli jsme, podobně jako ostatní kulturní pracovníci, v tomto ohledu bezmocní. Rozhodně jsme však nesložili ruce do klína. Velmi si vážím toho, jak se všichni pracovníci muzea zapojili do všech plánovaných i nových

aktivit. Pokračovali jsme v přeshraničních grantových projektech, jen s drobnými změnami připravovali výstavy tak, jak byly plánovány. Zahájili jsme rekonstrukci domu čp. 72, pracovali na připravovaných edičních počinech. Nebylo toho málo a nebylo to snadné. Chyběly nám finanční prostředky – tržby za vstupné do stálých expozic, na výstavy i akce, které musely být zrušeny. Část z těchto prostředků nám zřizovatel poskytl nad rámec schváleného příspěvku, ale získali jsme je až v listopadu. A tak poslední dva měsíce roku byly opravdu hektické – řešili jsme dlouho plánovanou opravu osvětlení výstavního sálu, topení ve stálých expozicích, opravy cest po příválových deštích, zajišťovali nákupy potřebné výpočetní techniky a dalšího vybavení pro práci se sbírkami. Byl to „fičák“, ale zvládli jsme to. Přes všechny nečekané a nepředvídatelné problémy nám rok 2020 ale přinesl i mnoho dobrého. Muzeum vydalo dvě krásné publikace, zrealizovalo zajímavé výstavy i novou expozici na Dlaskově statku, za expozici Horolezectví získalo hlavní cenu Gloria musaealis v kategorii Muzejní počín roku 2019. Uspěli jsme také s návrhem na zapsání Výroby vánočních ozdob ze skleněných foukaných perliček na Reprezentativní seznam nemateriálního kulturního dědictví UNESCO, který jsme od roku 2017 připravovali ve spolupráci s Ministerstvem kultury a Národním ústavem lidové kultury ve Strážnici. Za normální situace by tyto úspěchy byly důvodem k velké oslavě a okázalé prezentaci. Nic z toho se však konat nemohlo. Mnozí z nás si tak uvědomili, jak stávající stav činnosti muzea omezil, jak moc nám chybí návštěvníci, se kterými se potřebujeme podělit o výsledky své práce, jak nám chybí osobní prožitek ze zahájení výstav, z přednášek, z realizace programů či workshopů. Snažili jsme se proto najít jiné cesty, jak veřejnost oslovit, využít každého, byť jen krátkodobého rozvolnění, abychom alespoň něco z připravovaných projektů představili. Všichni společně tak, jak jsme v turnovském muzeu už roky zvyklí. A za to patří velký dík všem mým kolegům, které jsem měla čest a potěšení i v tomto „nešťastném“ roce vést. Rok 2020 byl posledním rokem mé ředitelské práce, které jsem se věnovala 33 let, jak nejlépe jsem uměla. A jsem moc ráda, že ředitelskou židli předávám člověku, kterého si velmi vážím, svému dlouholetému kolegovi Honzovi Prostředníkovi. Od 1. ledna 2021 muzeum povede, třeba jinak než já, po svém, ale určitě dobře.

Vladimíra Jakouběová

DRINGS
PORADENSTVÍ • SOFTWARE • HARDWARE
 Dodavatel hardwaru a služeb v oblasti IT pro regionální obchodní partnery včetně Muzea Českého ráje v Turnově.
DRINGS, spol. s r. o., Turnov
www.drings.cz

Aleš Bartoš

tel. 603 315 295

www.abzlatnictvi.cz

zakázková výroba šperků
 Antonína Dvořáka 321 Turnov

Stalo se před sto lety (leden–březen 1921)

Sportovní klub v Turnově pořádá na Kopanině v neděli 21. ledna 1923 veřejné lyžařské závody ve prospěch lyžařské a turistické chaty. Jednalo se o sdružené závody, tj. „sdružený závod distanční“ (běh) a „sdružený závod ve skoku“ (skoky na lyžích). Udílení cen proběhlo téhož dne při večírku na Malé Skále v hotelu U Nádraží.

Vláda v uplynulém roce úspěšně odrazila bolševický útok a snažila se naplnovat svůj slib, že zavede ve státě pořádek a sjedná úctu zákonům. V roce 1920 se však také ukázalo nemožným provádět hospodářské a sociální reformy lidmi, kteří dostali vysoká úřednická místa ne pro své schopnosti nebo znalosti, ale pro svou politickou příslušnost. Proto byly snahy tyto úřady odpolitizovat a nahradit stávající úředníky skutečnými odborníky. Ministr měl i tehdy být v první řadě úředníkem státu a měl by sloužit pouze všeobecným zájmům republiky, ne být exponentem své strany. Alespoň taková byla představa redaktora místních Pojizerských listů před sto lety. * Obyvatelé Nádražního předměstí (domy v dnešní Nádražní ulici) se, opět pod tlakem zimních plískanic, domáhali lepší úpravy cest v této části

města (fakticky se jednalo o součást obce Modřišice). Na léto roku 1921 byla již naplánována i výstavba chodníku vedoucího k vlakovému nádraží. Občané se však nyní domáhali alespoň dočasné úpravy šterkem, „aby se nemuseli brodit blátem, stejně jako v minulých letech“. Stavbu chodníku si vzal za své zdejší odbor Klubu československých turistů společně se správou státní dráhy zdejší stanice za přispění státu, okresu, města Turnova a Modřišic. * Na schůzi zastupitelstva se v Turnově před sto lety v Turnově řešilo také zásobování pitnou vodou. Padlo zde doporučení zřídit vodovod ze Šlejšfery (pramenní štola pod Šetřilovskem) a napojit jej na hruštický vodojem. * Tehdy také došlo k přejmenování turnovských kasáren. Kasárna 94. pluku byla před sto lety nazvána Velká (dnes Hotelová škola) a kasárna Země-

branecká dostala označení Malá (dnes Základní škola Žižkova). * Lyžařský odbor Sportovního klubu v Turnově se věnoval naplno svému odvětví a pilně pěstoval „lyžačský sport“. Pořádal výpravy do hor a každou neděli zájezd na nedalekou Kopaninu, kde probíhala různá cvičení a následně také běžecké či skokanské závody. * Dne 6. března 1921 proběhla v turnovské sokolovně při příležitosti oslav 71. narozenin Tomáše Garrigua Masaryka slavnostní beseda. Celé město bylo tehdy vyzdobeno prapory stejně jako každý rok v tuto dobu. * Na počátku března vystoupila v Turnově umělecká skupina Chevalier Diavolo a Mr. Chandoni, která do města zavítala před svým odjezdem do Orientu. Diváci se mohli těšit na program s názvem: podivuhodný kapesník, neviditelní pomocníci, živé karty, čertův rám a na závěr měl vystoupit „záhadný člověk Mr. Chandoni, osmý div světa, muž který vše ví, vše najde a vše uhodne“. * Před sto lety, dne 15. března 1921, byl v Turnově zkolaudován zdejší Biograf invalidů. Jednalo se o kino zřízené v prostorách turnovského divadla, díky němuž zdejší ochotníci ztratili významnou část svého prostoru. Divadelní představení tím byla výrazně omezena a z velké části vlastně nahrazena filmovými představeními. Ochotníci mohli hrát pouze v pátek, kdy se v kině (divadle) nepromítalo. V reakci na tento stav byla vyhlášena veřejná sbírka ve prospěch stavby nové divadelní budovy. Tento záměr však, jak známo, realizován nikdy nebyl a naopak se po pár letech přistoupilo ke stavbě nové budovy pro biograf. Dnes známé jako „staré kino“ na Trávnících. * A závěrem ještě ukážka z nápadů místní školní mládeže. Chlapci, kteří chodili na turnovské vlakové nádraží sbírat popadané uhlí (v březnu je ještě zima), vytlačili z uličnictví na postranní koleji stojící prázdný vagón, aby prý pozlobili hlídače Vlčka, který jim zmíněné paběrkování příliš nepřál. „Pozlobili“ ho, zdá se, dostatečně, protože hlídač měl co dělat, aby dokázal na poslední chvíli rozjetý vagón zastavit těsně před stanicí právě v okamžiku, kdy sem přijížděl osobní vlak.

David Marek

Výtvarný salon dětí a mládeže Jawor–Turnov

Zakladatelkou Salonu byla tehdejší ředitelka Městského muzea v Jaworu, historička umění paní Anna Grynszpan, která dodnes salon na polské straně připravuje. V návaznosti na spolupráci s kurátorem Muzea Českého ráje Miroslavem Coganem na projektu Umělci Euro-regionu Nisa se rozvinul původně polský Salon v mezinárodní přehlídce výtvarných děl dětí a mládeže. Roku 2008 převzalo od muzea štafetu Středisko volného času Žlutá ponorka Turnov. Salon se od té doby díky Žluté ponorce výrazně posunul. Podařilo se realizovat tři česko-polská setkání účastníků salonu, kteří se během plenérů v Čechách věnovali společné tvorbě i poznávání různých zajímavých technik a také krás našeho kraje. V dnešní době se salonu účastní na 350 výtvarných prací z obou stran hranice ve čtyřech věkových kategoriích. V posledních letech je salon opravdovou přehlídkou nejlepších a nejzajímavějších prací za uplynulý rok. Přehlídka nabízí širokou škálu námětů a technik a stává se více

inspirativní nejen pro samotné tvůrce, ale především pro jejich pedagogy. Každoroční zájezd do Jawora na vernisáž bude letos chybět, ale o výstavu nepřejdeme. Je přístupná všem nadšencům online na webu Žluté ponorky. Budeme doufat i v osobní setkání na finisáži výstavy v pátek 5. března 2021 v Kamenářském domě. Držme si tedy palce, ať to vyjde.

Za Žlutou ponorku Lada Capoušková,
koordinátorka projektu na české straně.

Putování za minerály

Putování za minerály odloženo!

V lednu a únoru 2021 měl proběhnout již pátý ročník cyklu geologicko-cestopisných přednášek Putování za minerály. Vzhledem k situaci z posledních měsíců a velmi pozvolnému rozvolňování bychom se nemohli scházet ve větším počtu, a proto jsme se rozhodli přednáškový seriál odložit. V nejbližší době, až bude možné, pořádat hromadné akce za normálních podmínek, přednášky určitě proběhnou. Už teď je jasné, že se podíváme za minerály do Asie, vyrazíme do Kolumbie na smaragdy nebo také do francouzských Alp na křišťály a záhnědy. Takže je na co se těšit. Samozřejmě je připraven i okruh „odborných“ geologických přednášek, které měly proběhnout již v roce 2020, a které musely být zrušeny. Musíme být trpěliví, snad se brzy dočkáme. Sledujte webové stránky muzea, kde se budou postupně objevovat bližší informace.

Jan Bubal

Výstavy a akce v lednu, únoru a březnu

Výstavní sál

Do 7. 3. **Obrázek z pouti – Poutě a poutní místa v Pojizeří**

Výstava poutních center Pojizeří a historických upomínek z poutí

18. 3. – 5. 9. **Na poslední cestě, Smrt a pohřby v Pojizeří napříč staletími** –

Výstava pohřebních rituálů

Kamenářský dům

Do 24. 1. **Česká dřevěná hračka, radost a hra v proměnách času**

Výstava historických dřevěných hraček, stavebnic ad.

28. 1. – 7. 3. **Výtvarný salon dětí a mládeže Jawor–Turnov (30. ročník)**

18. 3. – 5. 9. **Na poslední cestě, Zločin, trest a záhrobi**

Dlaskův statek

Dlaskův statek do března uzavřen.

Vzhledem k proměnlivosti protiepidemických nařízení vlády jsou termíny výstav a akcí orientační, pro aktuální informace sledujte webové stránky a facebook muzea.

Ohlédnutí za minulým čtvrtletím

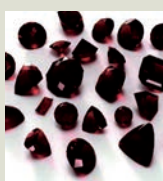

Rok 2020 byl velmi silně poznamenán koronavirovou nákazou. Řada vládních nařízení a omezení měla obrovský dopad na životy nás všech a nevyhla se ani kultuře. Navzdory této nepříznivé době se v posledním čtvrtletí minulého roku celá řada věcí vydařila. Magické výstavy Obrázek z pouti (foto č. 1) a Česká dřevěná hračka (foto č. 2). Oceněna byla také práce muzejního týmu – expozice Horolezectví získala rok po svém otevření cenu Gloria musaealis za Muzejní počín roku 2019 (foto č. 3). Cenu přebírají z rukou ministra kultury ČR Lubomíra Zaorálka ředitelka muzea Vladimíra Jakoubčová a David Marek, spoluautor expozice (foto č. 4). Slavnostní předávání proběhlo 6. října 2020 v Obecním domě v Praze. Další mimořádnou událostí bylo zapsání Výroby vánočních ozdob ze skleněných foukaných perličky firmy Rautis Poniklá na Reprezentativní seznam nemateriálních kulturních statků UNESCO. Fotografie ze setkání s majiteli firmy Rautis manželi Kulhavými (foto č. 5) a zapomenout nesmíme ani na milou vánoční návštěvu pana hejtmána Martina Půty a paní radní Květy Vinklátové, kteří poděkovali paní ředitelce Vladimíře Jakoubčové za její práci a přínos kulturnímu životu nejen v regionu (foto č. 6). Obě milá setkání proběhla v pátek 18. prosince.

Muzeum dále nabízí:

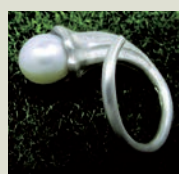
MUZEJNÍ PRODEJNA

šperky a drahé kameny
sklo, bižuterie
regionální speciality
knihy, mapy ad.
Využijte náš e-shop.

ZLATNÍCI

V KAMENÁŘI
autorské šperky
zakázková výroba
snubní prsteny
drahokamy
ukázky řemesla

DLASKŮV STATEK

Národní kulturní
památky ČR
venkovská usedlost
z časů našich
předků

Muzejní čtvrtletník vydává Muzeum Českého ráje v Turnově. Povolení MK ČR – E 15658. ISSN: 1801-4054.
Odpovědná redaktorka: Marcela Beranová, DiS. Grafická úprava, sazba: Marcela Beranová. Tisk: Tiskárna UNIPRESS, s.r.o. Svobodova 1431, Turnov, tel. 481 319 411.
Uzávěrka tohoto čísla byla 15. prosince 2020. Muzejní čtvrtletník je k dostání zdarma na pokladně muzea a v informačních centrech a muzeích v okolí Turnova.
Emailem zasláným na adresu beranova@muzeum-turnov.cz si můžete objednat zaslání Čtvrtletníku emailovou poštou. Na vydání přispívá Město Turnov. Děkujeme.

OTEVÍRACÍ DOBA V MUZEU A KAMENÁŘSKÉM DOMĚ: Úterý až neděle od 9.00 do 16.00 hodin.

DLASKŮV STATEK: Leden – březen zavřeno. Od dubna otevřeno od úterý do neděle: 9.00–16.00 hodin.

Změna programu vyhrazena – pro aktuální informace vždy sledujte webové stránky a facebook muzea! Těšíme se na Vaši návštěvu.